

* * *

Историята за Хелифа-Щръкъ.

I.

Веднѣжъ, слѣдъ обѣдъ, багдадскиятъ халифъ Хасидъ си отпочиваше на своя миндеръ. Деньтъ бѣ прѣкрасенъ и халифътъ току що бѣ си подрѣмналъ мѣничко, та се чувствуваше сега много добръ. Той пушеше съ чибукъ отъ розово дърво, сърбаше кафето, което робътъ му донасяше, и отъ врѣме на врѣме си гладѣше брадата, защото кафето му бѣше вкусно. На кжсо казано, личеше си, че на халифа е добръ. Въ такъвъ часъ на разположение бѣ най-удобно да се говори съ него, тъй като, по това врѣме, той биваше обикновено милъ и снисходителенъ. Ето защо и Мансоръ, великиятъ везиръ, ежедневно се явяваше при него сѣ по това врѣме. Той не закѣснѣ да се яви и сега, ала изглеждаше много загриженъ, нѣщо което бѣ противъ неговия навикъ. Халифътъ извади чибукъ изъ устата си и го запита:

— Какво си днесъ тъй загриженъ, везире?"

Великиятъ везиръ, като скръсти ръцѣ на гръди, направи поклонъ прѣдъ повелителя си и отговори:

— Господарю! Дали лицето ми е натъжено, не зная, но тамъ долу, при двореца стои единъ продавачъ на чудно хубави вещи. Като ги гледамъ, нѣкакси досадно ми става, че нѣмамъ много излишни пари..."

Халифътъ, който отдавна искаше да причини на своя великъ везиръ нѣкаква голѣма радость, изпрати своя черенъ робъ да му доведе продавача. Робътъ се върна веднага съ продавача заедно.

Продавачътъ бѣ единъ нискъ дебелъчкъ чловѣкъ, съ мургавъ цвѣтъ на лицето и почти облѣченъ въ дрипи. Той носѣше едно сандѣче, въ което се намираха разни цѣнни прѣдмети: бисери, прѣстени, богато украсени пищови, чаши, гребени и пр.

Като прѣгледа всичко, халифътъ купи за себе си и за везира по единъ пищовъ, а на жената на везира — гребенъ. Когато продавачътъ поиска да затвори вече сандѣка, халифътъ забѣлѣжи въ него едно мѣничко сандѣче и полюбопитствува да знае, какво има тамъ.

Продавачътъ го измъкна: тамъ имаше една табакерка, съ възчеренъ прашецъ и нѣкакъвъ си особенъ ржкописъ, който не можеха да разбератъ нито халифътъ, нито великиятъ везиръ.

— Тия нѣща, рече продавачътъ, ги взехъ отъ единъ търговецъ, който ги е намѣрилъ на улицата въ Мекка. И азъ самъ не ги разбирамъ, та на драго сърце бихъ ги отстъпилъ нѣкому за нищожна цѣна, понеже и безъ туй не зная какво да правя съ тѣхъ.

Халифътъ се занимаваше съ събирането на стари ржкописи, даже и съ такива, които никакъ не разбираше. Той купи тая табакерка, заедно съ ржкописа, и пусна продавача да си

върви. Ала Хасидъ искаше непрѣменно да узнае какво съдържа ржкописа, и попита везира, дали не знае нѣкого, който би могълъ да го прочете.

— Господарю и повелителю, — рече Мансоръ — въ голѣмата джамия живѣе единъ човѣкъ, който носи прозвището „учения Селимъ“; той разбира всички езици, заповѣдай да го повикатъ: може би той ще прочете тоя пълненъ съ тайни нѣща ржкописъ. Учения Селимъ доведоха веднага.

— Селиме, — рече халифътъ, като се обърна къмъ него — казватъ, че ти си билъ много ученъ човѣкъ. На, поразгледай малко тоя ржкописъ и вижъ не би ли могълъ да го прочетешъ. Ако го прочетешъ, ще получишъ отъ мене едно разкошно празнично облѣкло, ако ли не, — очакватъ те дванадесетъ плѣсници и двадесетъ и петъ тояги по петитѣ, защото тогазъ незаслужено сж те нарекли учениятъ Селимъ.